

Krovni organizaciji Slovencev v Italiji sta stopili skupaj in izdali knjigo, ki prikazuje položaj in ustvarjalnost slovenske narodne skupnosti

“Če nas kdo vpraša, kdo smo Slovenci v Italiji, je ta knjiga odgovor”

Slovenci v Italiji, dejavni v približno 400 društvih in organizacijah, na pomemben način sooblikujejo okolje, v katerem sobivajo z večinskim italijanskim narodom. To so zdaj javnosti pokazali tudi črno na belem, v publikaciji Mi, Slovenci v Italiji.

JANA KREBELJ

Martin Lissiach, pobudnik in eden od avtorjev publikacije Mi, Slovenci v Italiji, pravi: “Nujno je, da stopimo v stik s svetom, ki nas obkroža, oziroma da svet, ki nas obkroža, stopi v stik z nami.”

Publikacija, ki sta jo konec lanskega leta izdali Slovenska kulturno-gospodarska zveza (SKGZ) in Svet slovenskih organizacij (SSO) je “zelo dober instrument, da se nas spozna, in spodbuda, da se spoznavanje poglobi”, pritrjuje tudi soavtor **Julijan Čavdek**. Monografija, ki v osmih poglavjih predstavi položaj slovenske narodne skupnosti danes, je v bistvu marketinška akcija rojakov, ki živijo na italijanski strani meje. Z njo opozarjajo nase v slovenskem, italijanskem in angleškem jeziku ter izpostavljajo dejstvo, da so pomembni soustvarjalci prostora, na katerega so se predniki Slovencev začeli naseljevati v šestem stoletju, prve pisne dokaze o njihovi prisotnosti pa je moč najti v rokopisih iz devetega stoletja.

Kakovostni sooblikovalci prostora

Na italijanski strani meje so publikacijo predstavili že v več krajih. Predvsem se trudijo, da bi z njo čim bolj prodrli na teren, med večinsko italijansko prebivalstvo. Prejšnji teden pa so monografijo, ki bralca pritegne tudi zaradi privlačnih fotografij, predstavili še v Ljubljani, na Inštitutu za narodnostna vprašanja.

Ideja o publikaciji, ki bi jo skupaj pripravili obe krovni organizaciji Slovencev v Italiji, se je porodila pred nekaj leti, ko so skupaj obiskali nemško narodno skupnost na Južnem Tirolskem. Publikacija, ki so jo dobili v dar od nemške skupnosti, je bila spodbuda, da so se priprave skupnega krovnega dokumenta, ki bi javnosti pokazal enotno sliko, kdo so Slovenci v Italiji, lotili še sami. “Če nas kdo vpraša, kdo smo Slovenci v Italiji, je ta knjiga odgovor. Ne vem, ali gre za objektivno sliko, gre pa za sliko, kot si jo želimo,” o knjigi, ki je prerasla prvotno idejo, da bi izdali le brošuro, pravi Martin Lissiach.

“Slovenci v Italiji smo kvalitetni sooblikovalci prostora, v katerem živimo. Ko imam v rokah to publikacijo, sem ponosen na to, kar zmoremo, na vse to, kar lahko

V tržaški, goriški in videmski pokrajini deluje več kot 400 slovenskih kulturnih, športnih, rekreacijskih, vzgojno-izobraževalnih in socialnih društev.

Publikacijo Mi, Slovenci v Italiji, so predstavili (z leve): Martin Lissiach, Ksenija Dobrila, Walter Bandelj in Julijan Čavdek.

ponudimo okolju, v katerem živimo,” pravi. “Moram priznati, da je kar lepo biti Slovenec v Italiji, ko pogledaš, kaj vse lahko naša društva, predvsem pa profesional-

nemu in političnemu predstavništvu slovenske manjšine v Italiji.

Z vsem naštetim se želijo predstaviti tudi matični domovini. Ker

“Moram priznati, da je kar lepo biti Slovenec v Italiji, ko pogledaš, kaj vse lahko naša društva, predvsem pa profesionalne ustanove prispevajo za rast naše skupnosti in tudi za celotni slovenski prostor.”

MARTIN LISSIACH
SKGZ

ne ustanove prispevajo za rast naše skupnosti in tudi za celotni slovenski prostor.”

Premalo poznavanja tudi na slovenski strani

Ker je publikacija nastala v sodelovanju dveh krovnih slovenskih organizacij, ki si precej let nista bili najbolj blizu, je bilo v nekaterih točkah potrebnega precej usklajevanja, priznavajo avtorji. Teksti tudi sicer zaradi obsežnosti gradiva prinašajo predvsem dejstva za osnovno seznanitev, ne pa poglobljene vsebine. V publikaciji je v ločenih poglavjih na kratko povzeta zgodovina Slovencev v Italiji, njihovo naselitveno območje, zgodovinska prisotnost, jezikovni položaj v različnih zgodovinskih obdobjih ter zaščitne določbe, ki urejajo položaj avtohtone manjšine.

Avtorji so predstavili dolgo tradicijo izobraževanja v slovenskem jeziku na vseh ravneh, od jasli do univerze. Opisali so delovanje društev, civilnodružbenih organizacij in ustanov na različnih področjih, od kulture in športa do gospodarstva in cerkve. Predstavili so delovanje slovenskih medijev, ki poročajo o stanju in delovanju narodne skupnosti. Posebno poglavje so namenili še družbe-

večkrat opazijo, da bi bilo lahko védenja o narodni skupnosti več tudi v Sloveniji, Julijan Čavdek upa, da bo publikacija Mi, Slovenci v Italiji, našla pot tudi v naše šole. Tako bi mladina lahko prišla do spoznanja, da se narodnostna meja ne konča na državnih mejah. “To je zelo pomembno,” potrebo po tem spoznanju podčrtuje Čavdek. “Zgodovina je naredila svoje,

“Zgodovina je naredila svoje, ampak narod je ostal, živi in se bori za to, da obstane in da nekaj prispeva tudi skupaj z matično državo.”

JULIJAN ČAVDEK
SSO

ampak narod je ostal, živi in se bori za to, da obstane in da nekaj prispeva tudi skupaj z matično državo.”

Zgodovino je treba pustiti za sabo in skrbeti za bodočnost

Narodni skupnosti Slovencev publikacija ne daje le nove samozavesti pri odpiranju navzven, ampak gradi in izboljšuje tudi odnose med obema krovnicima organizacijama. Krovni organizaciji SKGZ in SSO predstavljata približno 320 slovenskih organizacij, društev in us-

tanov, ki so vpisane v uradni register, dejansko pa jih v zamejstvu deluje več kot 400. “Te organizacije prek nas izražajo svoje želje, pričakovanja, načrte, mi pa stopamo v njihovem imenu v kontakt z različnimi institucijami v Italiji in Sloveniji. Nekako smo njihov narodni sindikat,” vlogo krovnih organizacij pojasnjuje predsednica SKGZ **Ksenija Dobrila**.

Krovni organizaciji delujeta na vseh segmentih življenja Slovencev v Italiji, ukvarjata se z vsemi vprašanji, ki so vitalnega pomena za narodno skupnost. S pripravo skupne publikacije sta SKGZ in SSO naredili korak naprej k poenotenju pogledov, poudarja Dobrila: “Že prej smo Slovenci v Italiji razumeli, da se moramo poenotiti na vseh področjih delovanja in nastopati enotno. Korak naprej smo naredili s to publikacijo, kajti črno na belem smo morali napisati naša izhodiščna mnenja, vizije, pogled na preteklost. Vse to je obe organizaciji še bolj združilo. Seveda imamo različne vizije in izho-

diščna načela, ampak ko stopamo pred institucije, smo pri tistih vprašanjih, ki so za nas življenjskega pomena, enotni.”

Slednje poudarja tudi **Walter Bandelj**, predsednik SSO. Organizaciji načrtujeta še veliko sodelovanja, zlasti na področju šolstva. Mladost je tudi prvo sporočilo, ki ga bralcu posreduje knjiga Mi, Slovenci v Italiji. Na naslovnici so nasmejani otroci. “To smo si želeli, kajti zgodovino je treba dati na stran in predstavljati bodočnost na način, kot si jo želijo mladi,” pravi Bandelj. •